

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 marca 2014 r.

Sąd Apelacyjny we Wrocławiu w II Wydziale Karnym w składzie:

Przewodniczący:	SSA Barbara Krameris (spr.)
Sędziowie:	SSA Tadeusz Kielbowicz SSA Bogusław Tocicki
Protokolant:	Anna Dziurzyńska

przy udziale prokuratora Prokuratury Apelacyjnej Urszuli Piwowarczyk - Strugały

po rozpoznaniu w dniu 25 marca 2014 r.

sprawy **S. K.**

oskarżonego z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k., art. 297 § 1 k.k., art. 271 § 3 k.k., art. 272 k.k., art. 273 k.k. w zw. z art. 12 k.k. przy zast. art. 11 § 2 k.k.

z powodu apelacji wniesionej przez oskarżonego

od wyroku Sądu Okręgowego w Opolu

z dnia 3 października 2013 r. sygn. akt III K 177/12

I. utrzymuje w mocy zaskarżony wyrok wobec oskarżonego S. K.,

II. zasądza od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa 200 złotych kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze w tym opłatę w wysokości 180 złotych za II instancję.

UZASADNIENIE

S. K. został oskarżony o to, że:

XIV. w okresie od 25 października 2000 roku do dnia 24 sierpnia 2001 roku w K. działając wspólnie i w porozumieniu z K. Z. – główną księgową PHU (...) Sp. z o.o. z siedzibą w K. w warunkach czynu ciągłego i w celu osiągnięcia korzyści majątkowej pełniąc funkcję prezesa zarządu spółki (...) poświadczył nieprawdę na dokumentach księgowych i wprowadzając w błąd pracowników działu handlowego uzyskiwał poświadczenia nieprawdy na dokumentach handlowych, a następnie na podstawie tych dokumentów wyłudził kredyt, w ten sposób, że rachunki zysków i strat sporządzone przez K. Z., w których wykazano kwotę przychodów ze sprzedaży wyższą niż w rzeczywistości potwierdzał własną pieczęcią, i zaś w bilansach obrotów i sald – wykazywał zobowiązania płatnicze firmy (...) wobec spółki (...) niezgodne z rzeczywistością, ponadto wprowadzając w błąd pracowników działu handlowego co do faktu sprzedaży towaru na rzecz firmy (...) Sp. z o.o. wyłudził poświadczenie nieprawdy na 55 fakturach VAT, które to dokumenty

księgowo wraz z fakturami przedłożył pracownikowi banku, wprowadzając go w błąd co do faktu sprzedaży towaru, która w rzeczywistości nie miała miejsca i na tej podstawie wyłudził kredyt w wysokości 3.819.542,84 zł, działając na szkodę Banku (...) SA I Oddział w K.;

tj. o czyn z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k., art. 297 § 1 k.k., art. 271 § 3 k.k., art. 272 k.k., art. 273 k.k. w zw. z art. 12 k.k. przy zast. art. 11 § 2 k.k.

Sąd Okręgowy w Opolu wyrokiem z dnia 3 października 2013 r., sygn. akt: III K 177/12 uznał oskarżonego S. K. za winnego tego, że w czasie i w miejscu opisanym w zarzucie, pełniąc funkcję Prezesa Zarządu PHU (...) Sp. z o.o. z siedzibą w K., działając w warunkach czynu ciągłego, w celu osiągnięcia korzyści majątkowej wspólnie i w porozumieniu z K. Z. – główną księgową (...) Sp. z o.o. z siedzibą w K., przedkładając Bankowi (...) SA I Oddział w K., 55 faktur dokumentujących fikcyjną sprzedaż paliwa przez w/w Spółkę na rzecz kupującego – (...) Sp. z o.o. oraz potwierdzające nieprawdę dokumenty w postaci: rachunków zysków i strat oraz bilansu obrotu i sald (...) Sp. z o.o. – wprowadzając w ten sposób Bank w błąd co do faktu sprzedaży paliwa przez (...) Sp. z o.o. z siedzibą w K. na rzecz (...) Sp. z o.o. i co do rzeczywistych obrotów (...) Sp. z o.o., doprowadził Bank do uruchomienia transz kredytu obrotowego i niekorzystnego rozporządzenia jej mieniem w kwocie 3.819.542,84 złotych, to jest uznał oskarżonego za winnego popełnienia przestępstwa z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k., art. 297 § 1 k.k., art. 271 § 3 k.k., art. przy zast. art. 11 § 2 w zw. z art. 12 k.k. i za to na podstawie art. 294 § 1 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. przy zast. art. 11 § 3 k.k. wymierzył mu karę 1 (jednego) roku pozbawienia wolności.

Na podstawie art. 69 § 1 k.k. i art. 70 § 1 pkt 1 k.k. wykonanie orzeczonej oskarżonemu kary pozbawienia wolności warunkowo zawiesił na okres próby wynoszący 2 (dwa) lata.

Na podstawie art. 63 § 1 k.k. na poczet orzeczonej oskarżonemu kary pozbawienia wolności zaliczył okres zatrzymania i tymczasowego aresztowania od 23 października 2001 r. do 23 października 2002 r.

Na podstawie art. 627 k.p.k. zasądził od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa koszty sądowe w całości, w tym wymierzył mu opłatę w kwocie 180 złotych.

Powyższy wyrok zaskarżył w całości imieniem oskarżonego S. K. jego obrońca.

Na zasadzie art. 427 § 2 i 438 pkt 2 i 3 k.p.k. wyrokowi temu zarzucił:

I. obrazę przepisów postępowania, która miała wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia, a to:

1. art. 193 § 1 i 2 k.p.k. w zw. z art. 201 k.p.k., art. 7 k.p.k. oraz 170 § 1 i 2 k.p.k. polegającą na oddaleniu wniosku dowodowego zgłoszonego przez obrońcę oskarżonego o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego z zakresu rachunkowości na okoliczność ustalenia i oceny sytuacji finansowej P.H.U. (...) Sp. z o.o. z siedzibą w K. w celu ustalenia, czy w dacie zawierania umów o kredyt z Bankiem (...) S.A. O/K., istniała możliwość spłaty przez spółkę zobowiązań z umowy kredytowej, a mającego wykazać istotne dla sprawy okoliczności przemawiające na korzyść oskarżonego, iż P.H.U. (...) spółka z o.o. posiadała majątek potrzebny na spłatę zaciągniętego kredytu, a kredyt był spłacany na bieżąco, oraz został w całości spłacony, co doprowadziło do pominięcia istotnej części materiału dowodowego, a w rezultacie błędnych ustaleń faktycznych Sądu I instancji.

2. art. 4, art. 5 § 1 § 2, art. 7, art. 410 i art. 424 § 1 k.p.k. polegające na:

- oparciu orzeczenia w niniejszej sprawie wyłącznie na dowodach obciążających oskarżonego S. K., z jednoczesnym całkowitym pominięciem przeprowadzonych przez dowodów dla oskarżonego korzystnych, o charakterze obiektywnym, jednakowoż bez należytego uzasadnienia takiego stanu rzeczy, a wskazujących, iż wszystkie kredyty udzielone spółce PHU (...) Sp. z o.o. przez (...) SA O/K. w okresie wskazanym w zarzucie tj. od 25.10.2000 r. do 24.08.2001 r. były przez spółkę systematycznie spłacane, i co istotniejsze – zostały w całości spłacone, co wadliwie pozostało poza rozważaniami Sądu;

- rozstrzygnięciu wątpliwości, które wyłoniły się w toku przeprowadzonego przez Sąd pierwszej instancji postępowania, na niekorzyść oskarżonego S. K. wbrew zasadzie in dubio pro reo;

- niezgodnej ze wskazaniami wiedzy i doświadczenia życiowego oraz zasadami prawidłowego rozumowania ocenie zgromadzonych w niniejszej sprawie dowodów, akcentując – wbrew zasadzie obiektywizmu – jedynie okoliczności niekorzystne dla oskarżonego i oparte na nieprzekonywujących dowodach, przy jednoczesnym bagatelizowaniu, a w wielu wypadkach całkowitym pomijaniu tych, które przemawiały na jego korzyść.

II. błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, który miał wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia, poprzez przyjęcie, że oskarżony w okresie od 25.10.2000 r. do 24.08.2001 r. w K., pełniąc funkcje Prezesa Zarządu PHU (...) Sp. z o.o. działając wspólnie i w porozumieniu z K. Z. w warunkach czynu ciągłego przedkładając (...) SA I O/K., 55 faktur dokumentujących fikcyjną sprzedaż paliwa przez spółkę na rzecz kupującego – (...) Sp. z o.o. oraz potwierdzające nieprawdę dokumenty w postaci: rachunków zysków i strat, oraz bilansu obrotu i sald (...) Sp. z o.o. – wprowadzając w ten sposób w błąd co do faktu sprzedaży paliwa przez (...) Sp. z o.o. na rzecz (...) Sp. z o.o. i co do rzeczywistych obrotów (...), doprowadził bank do uruchomienia transzu kredytu obrotowego i niekorzystnego rozporządzenia mieniem w kwocie 3.819.542,84 zł – podczas gdy prawidłowa ocena zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego prowadzi do odmiennych wniosków, niż to uczynił Sąd I instancji.

III. obrazę przepisów prawa materialnego, a to:

- art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. przez jego wadliwą wykładnię i błędne przyjęcie, że oskarżony swoim działaniem wyczerpał znamiona przestępstwa z art. 286 k.k., w sytuacji gdy ze zgromadzonego materiału dowodowego nie wynika, aby oskarżony działał w zamiarze doprowadzenia Banku (...) S.A. do niekorzystnego rozporządzenia jego mieniem;

- art. 297 § 3 k.k. przez jego wadliwie niezastosowanie w sytuacji, gdy w okresie objętym zarzutem aktu oskarżenia, tj. od 25 października 2000 r. do 24 sierpnia 2001 r. spółka PHU (...) Sp. z o.o., spółka w której oskarżony pełnił funkcję Prezesa Zarządu – zaspokoiła roszczenia pokrzywdzonego banku w całości, spełniając na jego rzecz dobrowolnie świadczenia stanowiące realizację obowiązków wynikających z umów kredytowych z dnia 28.08.2000 r. i 30.08.2000 r.;

- art. 271 § 3 k.k. poprzez błędne jego zastosowanie w następstwie przyjętej kwalifikacji prawnej czynu oskarżonego w sytuacji, gdy zebrany materiał dowodowy nie pozwalał na przyjęcie, że oskarżony działał w celu osiągnięcia korzyści majątkowej lub osobistej.

Na zasadzie art. 427 § 1 i 437 § 2 k.p.k. wniósł o:

1. uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania;

ewentualnie:

2. zmianę zaskarżonego wyroku w ten sposób, że postępowanie o czyn określony w pkt XIV części wstępnej wyroku umorzyć na podstawie art. 17 § 1 pkt 4 k.p.k. w zw. z art. 297 § 3 k.k., a kosztami sądowymi obciążyć Skarb Państwa.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.

Apelacja nie znalazła akceptacji Sądu odwoławczego.

W toku procedowania Sąd meriti nie dopuścił się obrazy przepisów prawa procesowego art. 193 § 1 i 2 k.p.k. w zw. z art. 201 k.p.k., art. 7 i 170 § 1 i 2 k.p.k., a zwłaszcza w sposób określony w art. 438 pkt 2 k.p.k.

Wniosek dowodowy złożony przez obrońcę oskarżonego w przedmiocie powołania biegłego z zakresu rachunkowości – na okoliczność wydania opinii o sytuacji finansowej P.H.U. (...) Sp. z o.o. z/s w K. i możliwości spłaty przez spółkę

zobowiązań z umowy kredytowej, w sytuacji gdy kredyt był w całości spłacony – został przez sąd rozpoznany na rozprawie w dniu 25 czerwca 2013 r. (k.8997).

Słusznie Sąd Okręgowy przyjął za podstawę oddalenia wniosku dowodowego przepis art. 170 § 1 pkt 5 k.p.k., przy uwzględnieniu faktu, iż wniosek ten został złożony po przeprowadzeniu zasadniczej części postępowania dowodowego, przed zamknięciem przewodu sądowego. Lektura akt sprawy, a w szczególności pisemnego uzasadnienia wyroku, jak również pogląd prawny wyrażony w apelacji na temat wykładni przepisu art. 286 § 1 k.k. przemawia za przyjęciem, że dodatkową przesłanką oddalenia wniosku dowodowego jest także przepis art. 170 § 1 pkt 2 k.p.k.

Gdyby rzeczywiście przyjąć, że ustalenia sądu o zamiarze działania oskarżonego zależały wyłącznie od kondycji prowadzonej przez niego spółki i możliwości spłaty zobowiązań z tytułu umowy kredytowej, to dowód z opinii biegłego z zakresu rachunkowości mógłby wchodzić w rachubę. Jeżeli jednak dla bytu czynu z art. 286 § 1 k.k. nie jest to okoliczność zasadnicza, to dowód wnioskowany przez oskarżonego nie wpływałby na ustalenia dotyczące znamion tego przestępstwa. Nota bene fakt spłaty kredytu nie stanowił okoliczności spornej. Z tych względów uznać należało, że dowód ten podlegać powinien oddaleniu, jako nie mający znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy – na podstawie art. 170 § 1 pkt 2 k.p.k. Nie stwierdził nadto Sąd odwoławczy zasadności zarzutów obrazy art. 4, 5 § 2, 410 k.p.k. oraz art. 424 § 1 k.p.k.

Sformułowana w art. 4 k.p.k. zasada obiektywizmu zawiera ogólną dyrektywę postępowania. Określa ona sposób w jaki powinny procedować organy prowadzące postępowanie. Przedmiotem uchybień zarzucanych w apelacji mogą być tylko konkretne normy nakazujące lub zakazujące dokonywania określonych czynności w określonej sytuacji procesowej (zob. wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 23 czerwca 2004 r., sygn. akt: II AKa 140/04, KZS 2005/5/65). Skoro Autor apelacji na żadne z tego rodzaju konkretnych norm nie wskazuje, to zarzut obrazy art. 4 k.p.k. nie może sam przez się stanowić podstawy apelacji.

Skarżący stawiając wyrokowi zarzut obrazy przepisu art. 5 § 2 k.p.k. faktycznie zarzutu tego nie umotywował. Zwrócić należy uwagę, że naruszenie reguły z art. 5 § 2 k.p.k. ma miejsce jedynie wówczas, gdy Sąd orzekający poweźmie wątpliwości co do istotnych dla rozstrzygnięcia okoliczności i nie mogąc wątpliwości tych usunąć, rozstrzyga je na niekorzyść oskarżonego (tak np. Sąd Apelacyjny w Lublinie w wyroku z dnia 7 maja 2013 r., II AKa 58/13, Lex nr 1316234).

In concreto Sąd Okręgowy nie powziął żadnych wątpliwości tego rodzaju, które zobligowany byłby rozstrzygnąć na korzyść oskarżonego. Stan faktyczny w przedmiotowej sprawie był zupełnie nieskomplikowany, a rzeczą Sądu orzekającego było w zasadzie dokonanie właściwej oceny prawnej zachowania oskarżonego.

Zasadnie ustalił Sąd Okręgowy, że o okresie wskazanym w akcie oskarżenia S. K. pełniący funkcję Prezesa Zarządu P.H.U. (...) Sp. z o.o. (działając wspólnie i w porozumieniu z główną księgową K. Z. przedłożył Bankowi (...) S.A. I Oddział w K. (...) faktur dokumentujących fikcyjną sprzedaż paliwa przez w/w spółkę na rzecz kupującego (...) Sp. z o.o. oraz potwierdzające nieprawdę dokumenty w postaci rachunków zysków i strat oraz bilansu obrotu i sald (...) Sp. z o.o., które to dokumenty stanowiły podstawę do uruchomienia kolejnych transz kredytu obrotowego.

Bez względu na to czy owe faktury nazwać jako puste (jak określa je oskarżony) czy fikcyjne, to oczywistym jest, że były to faktury nieprawdziwe, bo nie odzwierciedlały rzeczywistych zdarzeń gospodarczych. Ustalona kwota 3.819.542,84 zł opiewa na tę wielkość kredytu, który został udzielony w oparciu o te fikcyjne faktury, które zresztą nie zostały ujęte w dokumentacji księgowej spółki.

Nie ma zatem wątpliwości, że przedstawienie fałszywych dokumentów Bankowi w celu uzyskania kredytu, spełnia znamię „wprowadzenia w błąd” o jakim mowa w art. 286 § 1 k.k. Wprowadzenie Banku w błąd dotyczyło istotnych okoliczności sprawy. Zwrócić należy uwagę, że oskarżony ubiegał się o kredyt obrotowy. Pierwszym zabezpieczeniem takiego kredytu są należności z tytułu wykonania umów gospodarczych. Kredytobiorca -, tu spółka (...) – miała obowiązek przedstawiać Bankowi kolejne faktury, które dokumentowały sprzedaż paliwa firmie (...).

Działaniem swoim oskarżony wywołał u pracowników Banku (...) – I Oddział w K. mylne przekonanie o rzeczywistości, co przekłada się na wprowadzenie w błąd – w rozumieniu art. 286 § 1 k.k. Tej sytuacji nie zmienia fakt zabezpieczenia kredytu za pomocą innych środków jak hipoteka, zastaw czy inne.

Apelacja istnienia tego znamienia w istocie nie kwestionuje. Przede wszystkim skupia się na podważaniu ustaleń Sądu o działaniu oskarżonego w celu osiągnięcia korzyści majątkowej oraz jego działaniu w zamiarze doprowadzenia Banku (...) S.A. do niekorzystnego rozporządzenia mieniem. Zarzuty te nie są zasadne. Sąd Okręgowy na podstawie ustalonych faktów i okoliczności dokonał prawidłowych ustaleń o podmiotowej stronie czynu oskarżonego, co skutkowało przyjęciem trafnej kwalifikacji prawnej czynu, jakiego się dopuścił.

Upatrywanie przez skarżącego spełnienia znamienia „działania w celu osiągnięcia korzyści majątkowej” tylko w sytuacji istnienia u sprawcy zamiaru niespłacenia kredytu jest chybione.

Korzyścią majątkową stanowiącą cel działania sprawcy przestępstwa z art. 286 § 1 k.k. jest ogólne polepszenie sytuacji majątkowej, co może polegać na zwiększeniu aktywów lub zmniejszeniu pasywów.

W związku z tym treść celu sprawcy, jako znamię wartościujące może być wypełniona różnymi określeniami odnoszącymi się do sytuacji majątkowej sprawcy (lub innej osoby), co klasyfikuje to znamię jako znamię nieostre. Pojęcie „korzyść majątkowa” jest pojęciem szerszym niż przywłaszczenie mienia. Dlatego też dla realizacji znamienia działania w celu osiągnięcia korzyści majątkowej sprawca wcale nie musi dążyć do przywłaszczenia mienia stanowiącego przedmiot oszukańczych zabiegów. Może on nawet zakładać zwrot mienia pokrzywdzonemu, zamierzając jednak osiągnąć korzyść majątkową płynącą z rozporządzenia mieniem, przejawiającą się w każdej innej postaci, niż jego przywłaszczenie. Wykładnia pojęcia „korzyść majątkowa” w judykaturze i doktrynie nie nasuwa żadnych wątpliwości (zob. np. wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 4 października 2013 r., II AKa 280/13, Lex nr 1381570; wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 11 lipca 2013 r., II AKa 223/13, Lex nr 1349906; wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 20 października 2011 r., II AKa 145/11, OSA 2012/12/3-39; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 marca 2008 r., V KKN 363/07, Lex nr 370263, Kodeks karny pod red. A. Zolla, Część szczególna, Tom III, Komentarz do art. 278-363 k.k., Zakamycze 2006 r.).

Oskarżony S. K. ubiegając się o kredyt, w sposób niezgodny z rzeczywistością przedstawił stan przebiegu transakcji gospodarczych spółki, bo dokumenty nie odzwierciedlały faktów. Tym działaniem wprowadził kredytodawcę w błąd, bo kredyt obrotowy nie służył wykorzystaniu celu oznaczonego w umowie. To zaś świadczy o działaniu oskarżonego w celu osiągnięcia korzyści majątkowej w momencie zawierania umowy. Oskarżony dążył do uzyskania świadczenia przez wprowadzenie w błąd co do okoliczności mających zasadnicze znaczenie dla zawarcia umowy. Charakter kredytu (kredyt obrotowy) nie pozostawia wątpliwości, iż oskarżony miał świadomość, że gdyby Bank (...) znał rzeczywisty stan, nie zawarłby umowy.

Z zeznań pracowników banku, a w szczególności dyrektor B. J. (k.8955) jak i zeznań specjalisty kredytowego S. Ł. (k.8886-87) wynika bezspornie, że gdyby Bank powziął wiadomość o przedłożeniu fałszywych dokumentów (w tym fikcyjnych faktur), to kredyt nie zostałby udzielony. Skoro ideą kredytu obrotowego było udzielanie go w sytuacji dokonywania obrotu paliwem, a jego zabezpieczeniem rzeczywiste należności, to oczywistym jest, że faktura fikcyjna (pusta) nie mogłaby być podstawą do przelewania kolejnych transzy kredytu. Konsekwencją fikcyjnych faktur była podwójna księgowość i sfalszowanie bilansu.

W zaistniałych realiach przesłanka doprowadzenia do niekorzystnego rozporządzenia mieniem pokrzywdzonego została spełniona. Niekorzystnym rozporządzeniem mieniem przy zawarciu umowy kredytowej, nie musi być rzeczywista strata w sensie materialnym, lecz sam fakt przyznania kredytu bez odpowiedniego zabezpieczenia, bądź obciążonego większym ryzykiem banku. Oczywiste jest bowiem, że bank kierując się zasadami racjonalnego gospodarowania, nie przyznałby kredytu w sytuacji przedstawienia przez oskarżonego nieprawdziwych dokumentów, tj. takich, które nie obrazowały konkretnych zdarzeń gospodarczych (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 11 lipca 2013 r., sygn. akt: II AKa 223/13, KZS 2013/10/86).

Niekorzystnym rozporządzeniem mieniem jako znamieniem przestępstwa oszustwa jest każda czynność o charakterze określonej dyspozycji majątkowej. W orzecznictwie utrwalony jest pogląd, że ustawowe znamię, stanowiące skutek przestępstwa oszustwa określonego w art. 286 § 1 k.k. wypełnione zostaje wtedy, gdy sprawca działając w sposób opisany w tym przepisie, doprowadza inną osobę do rozporządzenia mieniem, które jest niekorzystne z punktu widzenia interesów tej osoby lub innej osoby pokrzywdzonej.

Powstanie szkody w mieniu nie jest koniecznym warunkiem do przyjęcia, że doszło do niekorzystnego rozporządzenia mieniem (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 24 listopada 2009 r., III KK 138/09, Lex nr 553880; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16 maja 2008 r., III KK 354/07, Prok. i Pr.-wkl. 2008/12/11; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 3 kwietnia 2012 r., V KK 451/11, Lex nr 1163989).

Doprowadzenie banku do niekorzystnego rozporządzenia mieniem nie jest tożsame z zamiarem niespłacania kredytu. Oskarżonemu udzielono kredytu bez podstawy faktycznej i prawnej, bo załączone dokumenty nie odzwierciedlały faktów gospodarczych, na które opiewały faktury. Odpadło zatem pierwsze z zabezpieczeń, które dotyczyło należności za obrót paliwem. Okoliczności tej nie niweczy fakt przyjęcia innych zabezpieczeń, które mogły w przyszłości nastęrczać bankowi trudności w realizacji umowy. Dość wskazać, że w ocenie Banku fałszywe dokumenty stanowiące podstawę udzielenia kredytu obrotowego, plasowały ten kredyt w szeregu trudnych, który nigdy nie powinien zostać udzielony.

Wobec braku wątpliwości co do wyczerpania przez oskarżonego znamion przestępstwa z art. 286 § 1 k.k. (w zw. z art. 294 § 1 k.k. z uwagi na znaczną wartość przedmiotu przestępstwa), w pełni należało zaakceptować ujęcie w kumulatywnej kwalifikacji czynu przypisanego oskarżonemu także przepisów art. 297 § 1 k.k. i art. 271 § 3 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.

Przepis art. 297 k.k. – wbrew poglądowi wyrażonemu w apelacji – nie wyczerpuje zakresu odpowiedzialności karnej oskarżonego. Jest to bowiem przestępstwo o charakterze formalnym. Służy do kryminalizacji zachowań na przedpolu naruszenia dóbr prawnych chronionych przez art. 286 k.k. Dla jego realizacji nie jest konieczne wystąpienie skutku w postaci uzyskania kredytu, a tym bardziej zaistnienia szkody majątkowej (wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 24 czerwca 2013 r., II AKa 188/13, Lex nr 1342327).

In concreto ujęcie w kwalifikacji prawnej art. 197 § 1 k.k. obrazuje całokształt działania sprawcy i wskazuje na sposób wprowadzenia pokrzywdzonego w błąd. Nie do zaakceptowania są także zarzuty i wywody skarżącego na temat zastosowania w kwalifikacji prawnej przepisu art. 271 § 3 k.k. zamiast art. 270 § 1 k.k.

Po pierwsze, błędne jest rozumowanie, że zastosowanie przepisu art. 271 § 3 k.k. wymaga ustalenia zamiaru uzyskania korzyści majątkowej, ale takiej którą skarżący utożsamia z zamiarem niespłacenia kredytu. To że oskarżony S. K. działał w celu osiągnięcia korzyści majątkowej omówiono wyżej. Taki cel działania nie wymaga zamiaru przywłaszczenia mienia (tu niespłacenia kredytu). Również była o tym mowa z powołaniem się na judykaturę.

Po drugie, uszło uwagi apelującego, że przypisanie oskarżonemu przestępstwa fałszu intelektualnego determinowane jest tym, że jest szczególnym podmiotem. Przestępstwo poświadczenia nieprawdy ma charakter przestępstwa indywidualnego. Jego podmiotami mogą być jedynie funkcjonariusz publiczny lub inna osoba upoważniona do wystawiania dokumentu.

W przypadku oskarżonego S. K. chodzi o ten drugi przymiot. Inną osobą uprawnioną do wystawiania dokumentu jest osoba fizyczna, która na mocy ściśle określonej, szczególnej delegacji o charakterze prawnym, istniejącej już w chwili popełnienia czynu zabronionego jest upoważniona do wystawiania dokumentów w imieniu lub na rzecz innej osoby (mocodawcy).

Do kręgu osób uprawnionych należy m.in. prezes spółki (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 października 1996 r., V KKN 147/96, OSNKW 1997/1-2/8). Oskarżony S. K. w czasie popełnienia czynu pełnił funkcję Prezesa Zarządu P.H.U.

(...) Sp. z o.o. z siedzibą w K.. Z tej racji jest tą osobą, która przez poświadczenie nieprawdy odpowiada z art. 271 § 1 k.k., a działanie w celu osiągnięcia korzyści majątkowej sprawia, że zastosowanie ma § 3 art. 271 k.k.

Oskarżony osiągnął korzyść majątkową w postaci pieniędzy pochodzących z kredytu obrotowego. Wprowadził Bank (...) w błąd co do zakresu prowadzonego obrotu paliwami, przedkładając fikcyjne faktury i inne dokumenty księgowe, nie odzwierciedlające prawdy, czym doprowadził Bank do niekorzystnego rozporządzenia mieniem, poprzez udzielenie mu kredytu obrotowego znacznej wartości. Niezależnie od innych zabezpieczeń kredytu, zabezpieczenie z tytułu należności od obrotu powodowało – w ocenie banku – że kredyt jako trudny, nie powinien zostać udzielony.

Poczynione przez Sąd Okręgowy ustalenia w tym zakresie, nie budzą żadnych wątpliwości i znajdują pełne odzwierciedlenie w zebranych w sprawie materiale dowodowym. Konsekwencją tych ustaleń jest prawidłowa ocena prawna zachowania oskarżonego. Każdy z ujętych w kumulatywnej kwalifikacji przepisów został trafnie zastosowany po dokonaniu stosownej wykładni – zgodnej ze stanowiskiem doktryny i judykatury. Sąd Apelacyjny w pełni zaakceptował jako podstawę skazania przepisy art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k., art. 297 § 1 k.k., art. 271 § 3 k.k. w zw. z art. 11 §2 k.k. i w zw. z art. 12 k.k.

W związku ze słusznym przyjęciem przez Sąd orzekający działania oskarżonego czynem ciągłym z art. 12 k.k., nie zachodzi obawa o naruszenie granic oskarżenia, co do czasokresu przestępczego działania i wynikających zeń skutków. Nie ulega wątpliwości, że oskarżony w okresie od 25 października 2000 r. do 24 sierpnia 2001 r. podjął wszystkie działania oszukańcze opisane w wyroku. Ich konsekwencją było udzielanie kolejnych kredytów. Ostatni wniosek kredytowy oskarżony S. K. złożył 21 sierpnia 2001 r., a do dnia 24 sierpnia 2001 r. zapadła decyzja o jego udzieleniu. Podpisanie umowy kredytowej w dniu 30 sierpnia 2001 r. było sformalizowaniem decyzji podjętej przez bank, co nie zmienia postaci rzeczy, że doszło do tego w oparciu o przedłożenie przez oskarżonego fałszywych dokumentów.

Zważywszy, że oskarżony działał w warunkach czynu ciągłego, ze z góry powziętym zamiarem, i te same zachowania zaprezentował w całym okresie opisanym w wyroku, a jego ostatnie oszukańcze działanie w dniu 21 sierpnia 2001 r. zakończyło się również przyznaniem kredytu i jego wypłaceniem, to fakt, iż umowa została sporządzona 30 sierpnia 2001 r., nie miał wpływu na ujęcie całości przedsięwzięć w wyroku. Zdaniem Sądu wszystkie zdarzenia jakie miały miejsce do 24 sierpnia 2001 r., których skutkiem było zawarcie umowy kredytowej w dniu 30 sierpnia 2001 r. – w obliczu zastosowania konstrukcji czynu ciągłego – nie wymagałoby weryfikacji opisu czynu dokonanego w zaskarżonym wyroku.

Kontrolując zaś orzeczenie w zakresie kary – z mocy art. 447 § 1 k.p.k. – uznać należało, że kara roku pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres dwóch lat, nie nosi cech rażącej niewspółmierności, a jest wręcz karą bardzo łagodną.

Z podniesionych wyżej przyczyn apelacja nie znalazła akceptacji Sądu odwoławczego, co skutkowało utrzymaniem w mocy zaskarżonego wyroku.

O kosztach sądowych za postępowanie apelacyjne orzeczono na podstawie art. 627 k.p.k. w zw. z art. 634 k.p.k. w zw. z art. 8 ustawy o opłatach w sprawach karnych.